

Tapahatumatuotantoa pandemian aikaan – Haastateltavana Hanna Kaikko

Kysymykset ja valokuvat | Tuomas Peltari

Vastaukset ja juliste | Hanna Kaikko

■ Kun kirjastot suljettiin pandemian vuoksi maaliskuussa 2020, niin asiakasvirrat tyrehtyivät. Jotain uutta piti tehdä. Mietittiin, miten kirjastojen tapahtumat saataisiin esiin – ilman liveyleisöä. **Hanna Kaikko** toimii Turun musiikkikirjaston tapahtumavastaavan sijaisena. Kesään 2021 saakka jatkuva sijaisuus on ollut muutoksen aikaa. Kaikko on luonut kirjastotapahtumiin uutta tартtumapintaa ja visuaalisuutta. Kirjastonhoitajan kädenjälki näkyy erityisesti sosiaalisen median kautta.

Mitä kaikkea työhösi kuuluu?

Olen tällä hetkellä kirjastonhoitajana ja tapahtumavastaavana musiikkiosastolla, toukokuun loppuun 2021 asti esikoiskirjansa julkaiseen **Ann-Christin Antellin** sijaisena. Syksystä 2018 asti olen ollut erilaisissa työtehtävissä osastolla ja jo kerran aikaisemmin tapahtumavastaavan sijaisuudessa.

Vastaan tällä hetkellä vieraskielisestä kirjallisuudesta osastolla ja toimin tonttuna nuoteista ja partituureista vastaavalle **Terhi Nummelinille**, joka työskentelee informaattikkona kokoelmapalveluissa. Tapahtumien suunnittelun, sometteluun, hankinnan ja evaluoinnin lisäksi katselen asiakkaita kaipaillein ulos ikkunoista tyhjiä saleissa. Ainakin joskus. Nyt kun kokoelmat ovat olleet kiinni asiakkailta, olen yksin ilta- ja viikonloppuvuoroissa luukuttanut **Aimee Mannia**, **John Cagea** ja tanssinut villasukkasin **Blurin** tahtiin.

Turun kaupunginkirjaston tilat ovat olleet kiinni pitkään. Asiakkaat pääsevät aulaan hakemaan varauksia, palauttamaan lainoja ja käymään pikaisesti verkkopäätteellä. Musiikkiosastolle ei kuitenkaan ole pääsyä. Miten tämä on vaikuttanut tapahtumien järjestämiseen?

Kyllähän nämä välillä autioilta ovat tuntuneet nämä Musiikkiosaston nuotti- ja äänitesalit. Syksyllä 2020 pystyimme vielä järjestämään tapahtumia hybridimuotoisina. Niissä oli siis läsnä yleisöä, mutta ne myös striimattiin Facebook-livenä Turun kaupunginkirjaston tilillä.



Tapahtumatyö on prosessiluontoisuutensa takia jo lähtökohdiltaan jatkuviin muutoksiin valmistautumista, mutta kieltämättä tämän kuluneen vuoden aikana ovat stressipisteet olleet korkealla. Olemme koko koronavuoden ajan suunnitelleet tapahtumia seuraavalle kaudelle aina siitä lähtökohdasta, että ne toteutetaan. Tietoisina siitä, että niitä ei todennäköisesti voida toteuttaa suunnitellun kaltaisina.

Olosuhteiden muuttuessa olemme yhteistyötahojen kanssa punninneet tilanteita hetki kerrallaan ja monia kiinnostavia tapahtumia onkin jouduttu siirtämään. Musiikkiin liittyvät tapahtumat ovat luonteeltaan yhteisöllisiä – vaikka ne olisivat luentojaakin. Monet vieraamme ovat kaivanneet yleisön läsnäoloa eivätkä siksi ole lähteneet striimaamaan luentojaan. Toisaalta myös muusikot ovat vierastaneet striimausta, sillä äänellisesti laadukasta striimiä on haastavaa toteuttaa näin ”amatööriolosuhteissa”. Onneksi kokonaan peruuntuneita ei ole kuin muutama, ja ne siirtyneet tapahtumat odottavat parempia aikoja.

Miltä tapahtumakevät näyttää tällä hetkellä?

Vielä maaliskuussa sitten olin varma, että osastomme kaikki kevään tapahtumat tulevat järjestymään striimeinä. Tällä hetkellä en ole enää niin varma. Musiikkia ja liikkuvaa kuvaa sisältävien luentojen striimaaminen etäyhteyksien päästä eivät tällä hetkellä onnistu. Ehkäpä ensi syksyllä! Romanian kansallispäivän kunniaksi järjestettävä pienimuotoinen konsertti toteutui. Muutoin keskityn tuottamaan sisältöä oman osaston ja koko kaupunginkirjaston somekanavissa.

Olet luonut Turun musiikkikirjastolle uutta näkyvyyttä. Mikä inspiroi sinua?

Turun musiikkikirjaston esiintuomisessa minua inspiroi itse osaston lisäksi vuorovaikutus asiakkaiden kanssa. Kommunikaatio on oleellinen osa musiikkia ja tätä kirjastotyötä. Tällä hetkellä minua taitaakin itseasiassa inspiroida enemmänkin tuon vuorovaikutuksen puute; asiakkaat ovat ”tuolla jossain” ja minusta tuntuu tärkeältä kurkottaa ulkomaailmaan täältä suljettujen ovien takaa. Esitellessäni itsenä, kerron aina, että olen ensimmäiseltä ammatiltani musiikintutkija ja tarinan kertoja, mutta huomaan yhä enemmän olevani sitä myös kirjastolaisena. Yritän kertoa tarinoita musiikista, tämän osaston aineistosta ja arjesta.

Pari vuotta sitten lähdin mukaan Turun kaupunginkirjaston somerinkiin, missä tuotamme viestinnän apuna sisältöä kirjaston ensisijaiselle kanavalle. Musiikkiosaston puolesta olen vasta tämän vuoden alussa alkanut tuottaa sinne sisältöä. Sisällöntuottamisessa työtäni jouduttaa tieto siitä, että osastomme ja sen sijainti on monelle turkulaisellekin yllätys. Haluan tuoda somekanavissa esiin sen mukavan fiiliksen ja valtavan tieto/taidon määrän, joka meidän tiimillämme on.

Viestintätyylini on riippuvainen kulloisestakin kanavasta. Yritin aikaisemmin olla tiukan asiallinen ja rauhallinen, mutta ei se tyyli sopinut minulle akateemisessa maailmassakaan! Nyt olen antanut innostuksen näkyä, sillä innostus ei ole asiatiedon vastakohta. Ideoiden pohjalla on yleensä jokin kollegan tai asiakkaan kanssa käymäni keskustelu. Olen myös esteetikko, ja tänä raskaana aikana haen usein myös kepeyttä visuaalisen ilmeen kautta.

Jokapäiväinen inspiraation lähde on tämä kerrassaan upea kirjastorakennus. Mukava kokemus tänä keväänä oli se, kun olin yksin viikonloppuvuorossa osastolla, kuuntelin musaa, vastailin puhelimeen ja tassuttelin ihan kaikessa autuaassa yksinäisyydessäni.

Kerro vähän lisää eri tapahtumatoteutuksista

Uusien tapahtumatoteutusten pohjatyö on samankaltaista kuin kaikki tapahtumatyö. Aikataulutuksen, budjetoinnin ja tiedottamisen lisäksi on sisällöntuotantoussut vahvemmin esiin. Sisällöntuotanto vie aikaa, sillä siihen on keskityttävä etukäteen, sitä on suunniteltava tapahtumahetkelle ja sen jälkeen viimeisteltävä. Tämän lisäksi mukaan ovat striimien ja nauhoitteiden mukana tulleet digituotannon haasteet.

Facebook-live

Facebook-live on kirjastossamme otettu haltuun oikeastaan viime syksyn aikana ja se tapahtuu Turun kaupunginkirjaston Facebook-sivujen kautta. Keväällä aloitimme hissuksiin tapahtumien siirtämistä striimeihin ja tuolloin sisältöä tehtiin kirjaston YouTube -kanavan kautta.

Syksyllä toteutimme osastolla näitä livejä kännykän ja langattoman mikkiparin avulla. Nyt talvella olemme saaneet lisää tekniikkaa ja voimme toteuttaa näitä OBS-ohjelman kanssa kannettavalla tietokoneella, kameralla ja langattomalla mikillä. Tässä uusimmassa tavassa toteuttaa FB-live on hyvää se, että voimme näyttää esim. luennoijan diat suoraan katsojalle. Tämä onnistui aikaisemmin vain Studiossa. Tavoittemme on musiikkiosastolla järjestää mahdollisimman pitkälle oman osaston tiloissa tapahtumat.

Instagram-live

Ennen viime kevättä emme olleet juurikaan striimanneet tapahtumiamme. Kun ovet sitten suljettiin ja tapahtumat peruttiin, kirjaston tapahtumaihmiset ja some-rintki kehittivät uusia konsepteja. Näistä elämään on koko koronavuodeksi jäänyt viikoittainen Kirjaston aamukahvit. Musiikkiosaston puolesta olen tänä keväänä nauttinut näitä torstaisia aamukahveja musiikin eri osa-alueilta tulevien vieraiden kanssa. Itse striimaaminen toteutetaan kännykän ja jalustan avulla. Instagramin jaettu ruutu -toiminto mahdollistaa sen, että vieraiden kanssa voi jutustella etänä.



Minuutin musavinkkaus

Aloitin helmikuussa *Minuutin musavinkkaus* -sarjan tuottamisen Turun kaupunginkirjaston Instagram-tilille. Niin kuin monet hyvät ideat, myös tämä sai alkusysäyksensä keskustelusta kollegojen kanssa. Aina välillä on noussut esiin ajatus vinkkausten tekemisestä verkossa, mutta tällä hetkellä osaston resurssit eivät ole riittäneet sen toteuttamiseen. Minuutin musavinkkaus syntyi vastaamaan siis kahteen tarpeeseen: tekemään osastoa näkyväksi kirjaston pääkanavalla ja mahdollistamaan musiikkiaineiston vinkkauksen vähäisin resurssein. Ideana esitellä kirjaston musiikkiaineistoa helposti lähestyttävällä ja rennolla otteella.

Konseptia muotoillessani olen pyrkinyt ottamaan huomioon sen, että sen voi tarvittaessa toteuttaa meistä kuka vain. Sijaisena ja keikkalaisena on tärkeää, ettei tule innovoineeksi jotain sellaista, joka on vain oman itsen takana. Kuvaamiseen käytänkin vain tapahtumavastaavan kännykkää sekä jalustaa. Editoinnin ja tekstittämisen olen tehnyt InShot-sovelluksella. *Minuutin musavinkkaus* ei myöskään sido aikatauluihin. Sen julkaisuaikataulu on säännöllisen epäsäännöllinen, noin kaksi vinkkausta kuukaudessa. Tällä hetkellä kuvaamme näitä kesäkauden varalle ja innokkaita vinkkaajia on löytynyt yli osastorajojen! Lähtökohtana on, että kukin vinkkaa omasta kiinnostuksestaan käsin, kunhan aineisto on saatavilla Vaskissa ja vinkkaus kestää enimmillään 60 sekuntia.

Hyvän mielen kärry

Hyvän mielen kärry on hyvä esimerkki siitä, miten jokin idea voi olla yhtä aikaa yllättävä ja jotenkin ilmiselvä. Pääkirjaston aulavahtivuorossa ollessani eräs asiakas harmitteli sitä, miten paljon kuolemaa ja tuskaa löytyy kirjallisuuden kärrystä. Hän kaipasi hyvän mielen kirjallisuutta. ”Ihan mitä vain. Sen ei tarvitse olla romantiikkaa. Vaikka niitä James Herriotin kirjoja!”, hän parahti. ”Kuules. Minäpä selvitän, voisimmeko me laittaa tänne sellaisen Hyvän mielen kärryn”, vastasin ja aloin hommiin.

Kysyin kirjastonväeltä ja he innostuivat asiasta. Kun olimme **Mimmi-Stina Jäntin** kanssa laittaneet ensimmäisen satsin kirjoja, elokuvia ja musiikkia aulaan, niin sain tuta asian merkityksellisyyden. Monet muutkin olivat Hyvän mielen kärryn tarpeessa, ja tavallaan siitä tuli sellainen lämmin halaus niille kirjaston asiakkaille, jotka sellaista kaipasivat. Asiakkaat toivoivat sitten Vaskiin suosikkilistausta ja vinkkauksia somessa. Kutsuin kaikki vinkkailemaan listaan hyvän mielen aineistoa, ja sinne kertyikin nopeasti suositteluja. Nyt teen muutaman viikon ajan perjantaisin Hyvän mielen kärryn vinkkauksia somessa ja pyrin siellä nostamaan

esiin myös e-aineistoa. Tämän alkuperäisestä ideasta suuremmaksi levinneen tempauksen onnistumiseen on liittynyt olennaisesti Teams. Se on mielestäni tässä kiiperässä tilanteessa osoittautunut hyväksi keskustelukanavaksi ja ideoiden yhdessä kehittelyn foorumiksi koko Turun kaupunginkirjaston laajuudessa.

Mikä tapahtumien verkkototeutuksessa on haastavaa/helppoa?

Tapahtumien verkkototeutuksessa haastavaa on tekniikka, tekniikka ja tekniikka. Mehän emme ole saaneet koulutusta digituotantoon ja ammatilliset digitaitomme liittyvät paljolti tiedonhankintaan ja hallintaan. Uudet digitaidot vaativat erityisosaamista, johon tulevaisuudessa toivottavasti panostetaan. Perusstriimauksen tekeminen kaikkein yksinkertaisimmillaan joko tietokoneen tai älypuhelimien kautta on mahdollista ottaa haltuun nopeasti. Heti kun siihen tulee mukaan lisää liikkuvia osia, ollaan kaltevilla pinnalla. Esimerkiksi ääntä ja liikkuvaa kuvaa sisältävien striimien toteuttaminen luennoijan ollessa etäyhteyden takana, on tämän hetken käytännön resursseilla äärimmäisen haastavaa. Onneksi ohjelmat kehittyvät juuri nyt nopeaan tahtiin ja ehkä jo syksyllä on tilanne toinen. Helppoa on ollut ideoiminen ja ihmisten innostaminen mukaan, sekä yleisön tavoittaminen.



Miten em. verkkotapahtumat on otettu vastaan?

Palaute verkkotapahtumista on ollut positiivista. Sisällöntuottaminen sosiaalisessa mediassa vie työaika. Sen onnistuminen myös vaatii tekijältään edes jonkinasteista kiinnostusta ja innostusta toimiakseen kunnolla, sillä vuorovaikutus niillä alustoilla on nopeaa. Itse olen ollut vähän arka aloittamaan varsinaisia keskusteluja

ja puhuttelemaan kysymyksin tilien seuraajia, sillä kirjastotyössä on kuitenkin vaikea sitoutua kommunikoimaan nopeasti. Koronavuonna sisällöntuottaminen on ollut mukava lisä, ja toivoisin, että esimerkiksi *Minuutin musavinkkauksia* jatkettaisiin minun pestini päätyttyä.

Miten muusikot suhtautuvat livestriimeihin?

Muusikoiden suhtautuminen livestriimeihin on vaihdellut. Jotkut ovat kieltäytyneet mahdollisuudesta ja toisille se tuntuu olevan mukava tapa tavoittaa ihmisiä. Toisille striimien laatu on ollut se ongelma – se, että äänen tai kuvan laatu ei ole tarpeeksi hyvä. Striimeistä on tullut positiivista palautetta. Onhan se mukava, että voi matkustamatta kaupungista toiseen seurata vaikkapa musiikintutkijoiden keskustelua suomalaisesta populaarikulttuurista.

Olet tehnyt aineiston vinkkaamiseen nostonäyttelyitä, joissa on hyvin toimivia julisteita. Miten saat visuaaliset ideat nostoihin?

Työssä ei ole valtavasti aikaa käyttää visuaalisen ilmeen kehittämiseen. Aluksi minun oli mahdollista käyttää vain Publisher ohjelmaa, mutta nykyään saan leikkiä mielin määrin Canvan ilmaisversiolla. Visuaaliset ideat lähtevät aineistosta, esitteilytilasta tai väreistä ja muodoista.

Miten näet tapahtumien tulevaisuuden? Tulivatko livestriimit jäädäkseen?

Tällä hetkellä kirjastoissa ympäri Suomen striimaillaan ja tuotetaan erilaisia some-sisältöjä ahkerasti. Näen, että ne ovat tulleet jäädäkseen. Ainakin täällä Turun kaupunginkirjastossa, jossa tekniikkaan on jo nyt panostettu aika tavalla. Niillä myös tavoitetaan enemmän ihmisiä kuin perinteisillä tapahtumilla. Tapahtumien siirtyminen striimattavaksi on tuonut lisää uusia työtehtäviä tapahtumissa työskenteleville kirjastolaisille ja vuoden mittaan pienistä lisäyksistä onkin tullut kattava lisä kaiken vanhan ja tutun lisäksi. Samaan aikaan tuli voimaan saavutettavuuslaki, ja se pisti paletin omalta osaltaan uusiksi.

Koska me monet tapahtuma-alan ihmiset olemme uuden edessä, on tukea löytynyt myös muualta kulttuurin osa-alueilta. Eräänä viikonloppuna talvisessa Kurassa kävellessäni keskustelin erään museoalalla työskentelevän ystäväni kanssa ja tajusin, että näille uusille asioille, joita me teemme, on kirjastomaailman ulkopuolella ihan oma ammattikuntansa.

Tullessani taloon olin tottunut puhumaan ”tehdään tapahtumia” -kieltä, josta helposti saa sen käsityksen, että niitä vain silleen tehdään työn ohessa. Kaksi

vuotta sitten kirjastossa perustettiin viestinnän tueksi ja avuksi somerinki, jonka tehtävä on tuottaa sisältöä Instagramiin ja Facebookiin. Ja niin me aloimme ”so-mettamaan”, mikä sekkin on sellainen harrastelutermi.

Vuosi sitten puheessa alkoi vilahdella kolmas harrastelutermi, kun aloimme ”striimata”. Tuona talvisena sunnuntaina Kuralan metsässä tajusin, että sen mistä tapahtumatyö kirjastossamme tällä hetkellä koostuu, ovat tapahtumatuotanto, sisällöntuotanto ja digituotanto. Luetteloon voisi lisätä vielä tekstittäjän, jos pyrkisimme täyttämään saavutettavuusperiaatteet niin, että esim. striimit voisivat jäädä asiakkaiden katsottavaksi vaikkapa vuoden ajaksi.

Olemme kollegani **Erika Woodardin** kanssa lähteneet esittämään näiden termien käyttöönottoa kirjastotyössä ja miettimään työtehtävien jakoa. Ehkäpä joukossamme on joku, joka ei halua olla kameran edessä, mutta olisi kuitenkin kiinnostunut olemaan sen takana. Toiveenamme on, että työt jakautuisivat niin, ettei yhden ihmisen tarvitsisi yrittää samaan aikaan esim. vetää keskustelua kameran edessä, hallinnoida liven kommenttikentässä käytävää keskustelua, sumplia älykännykän tai tietokoneen kanssa samalla kun murehtii äänen kuuluvuudesta ja yrittää muistaa mitä piti kysyä ja mitä ihmettä haastateltava oikein vastasi. Uskomme, että näiden haasteiden pohtiminen ja ratkominen vaikuttaa suoraan striimien laatuun ja työn kuormittavuuteen.

Viimeisen kuukauden aikana olen alkanut haaveilla siitä, että me musiikkiosasto verkottuisimme paremmin jakamaan sisältöjä asiakkaillemme. Aloitin pienen *Digireissu*-sarjan Musasto-blogissa, missä tarkoitukseni on tuoda esiin muiden kirjastojen kiinnostavia musiikkiaiheisia konsepteja. Olen itse seurannut esim. Rovaniemen musiikkikirjaston *PopuLappi-tuubin* tuotoksia ja ensimmäinen *Digireissu* veikin sinne. *PopuLappi-tuubin* nauhoitukset ovat selkeä, ja yksinkertaisuudessaan loistava tapa esitellä myös kirjaston tiloja.

Samalla muistuttelen Musaston seuraajia pilke silmäkulmassa siitä, että on ihan luvallista seurata muitakin musiikkikirjastoja kuin vain Varsinais-Suomalaisia. Meillä on *Minuutin musavinkkaus*, Rovaniemellä *PopuLappi-tuubi* ja Tampereella *Metso-LIVE*. Yksikään ei ole pois toiselta vaan pelaa suoraan kirjaston asiakkaiden pussiin. Toivoisin, että musiikkiosastot ja esimerkiksi lähikirjastot käyttäisivät tätä valtavaa osaamis- ja tuotospoolia ja levittäisivät näitä linkkejä yli maakuntarajojen. Jos omat resurssit eivät tietynä hetkenä riitä sisällöntuottamiseen somessa, voisi tyhjän tilin sijaan täyttää hiljaisuutta vinkkailemalla muiden ponnistuksista. ■